

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΟΙ

ΠΟ τὰ νεώτερα βιβλία εἶνε καὶ «Οἱ Ζωγράφοι καὶ σχεδιασταὶ τῆς θαλάσσης» τοῦ Λ. ἐξ Βεϋράν, ἐκδοθέν εἰς Παρισίους. Ὁ συγγραφεὺς παρακολουθεῖ τὸν εἰδικὸν αὐτὸν κλάδον τῆς ζωγραφικῆς

εἰς τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ φάσεις καὶ ἀναφέρει τὰς πρόδους τῆς θαλασσογραφίας καὶ τοὺς ἰκανωτέρους αὐτῆς ἐρμηνευτὰς εἰς ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη ὄλων τῶν Ἡπειρῶν.

Μερικαὶ ἰδέαι καὶ κρίσεις τοῦ συγγραφέως ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ βιβλίου ἔχουν ἀρκετὸν ἐνδιαφέρον, ὥστε νὰ ἡμποροῦν ν' ἀναγνωστοῦν ἀπὸ εὐρύτερον κύκλον ἐκείνου, διὰ τὸν ὁποῖον εἶνε προορισμένον τὸ βιβλίον.

«Ἡ μόρφωσις ἐνὸς θαλασσογράφου, λέγει ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον τραχείας καὶ τὰς πλέον ἐπιπόνους. Διὰ νὰ ζωγραφῆσθῃ κανεὶς τὴν θάλασσαν πρέπει νὰ ἔχῃ ταξιδευθεὶς καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς, νὰ περάσῃ ἡμέρας καὶ ἐβδομάδας εἰς τὸ πέλαγος, νὰ κόμῃ μελέτας μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ὕδατος καὶ ὅταν συλλέξῃ ὅ,τι ἀπαιτῆται, ἡμπορεῖ, ἐπιστρέφων εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, νὰ κόμῃ ἔργα ὁμοιολήθη. Οἱ Γκουδέν, Γκαρνεραὶ, Δοράν, Βραζέ διήνυσαν αὐτὴν τὴν ζωὴν. Καθ' οἷονδήποτε τρόπον καὶ ἂν κριθῇ τὸ τάλαντόν των, θὰ ἀναγνωρισθῇ πάντως ὅτι αἱ εἰκόνες των εἶναι θαλασσιναί, ὅτι γνωρίζουν τὴν θάλασσαν καὶ ὅτι εἰμπορεῖ νὰ ἐπιβιβασθῇ κανεὶς ἀφόβως εἰς τὰ πλοῖα των.

Μία ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας δυσκολίας τοῦ ἐπαγγέλματος εἶνε νὰ σχεδιασθῇ πλοῖον τελείου σχήματος, νὰ δοθῇ τὸ σχῆμα εἰς τὰ ἰστία, νὰ κατασκευασθοῦν καλὰ ἄρμενα ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν. Τὸ πλεῖστον τῆς ἀρματοσιᾶς χαράσσεται συνήθως ἐπιπολαίως. Οἱ καλλιτέχναι δὲν γνωρίζουν τὴν χρῆσιν ὄλων τῶν σχοινίων τῶν ἰστίων. Ἐπίσης ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζῃ ὁ ζωγράφος νὰ τοποθετήσῃ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς πόσας εἰκόνας τὸ πλοῖον κομμένον ἀπὸ τὴν γρημὴν τῆς θαλάσσης ἐμοιάζει μὲ παιδικὸν ἄθυρμα τοποθετημένον ἐπάνω εἰς καθ' ἑπτῆν, διότι τὸ ὕδωρ δὲν τὸ βρέχει, δὲν εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας.

Εἶνε δυσκολώτερον νὰ παρασταθῇ ἡ ἀνοικτὴ θάλασσα μὲ καλοκαιρίαν ἢ κακοκαιρίαν ἢ νὰ ζωγραφηθοῦν γραφικαὶ ἀκταί.

Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τοῦ εἶδους τούτου ὑπῆρξαν οἱ Ὀλλανδοί. Ἐξῶν εἰς τὰ καίκια των,

εἰς τὴν θάλασσαν των. Τὰ ἐργαστήριά των ἐγκαθίσταν ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μῶδελο καὶ τὸ εἶχαν διαρκῶς ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια των».

Εἰς τὰ εἰδικὰ κατόπιν κεφάλαια περὶ τῆς θαλασσογραφίας ἐν τῇ ξένη ἀφιερώνει ὁ συγγραφεὺς τὰς ἀκολουθοῦσας γραμμὰς περὶ τῆς Ἑλλάδος :

«Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἡ Ἑλλὰς φαίνεται ἀναγεννωμένη εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν. Ἡ φιλολογία τῆς, ἡ ποίησις, τὸ θέατρόν τῆς ἀκμήν, εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐγὴν τῆς ἀναγεννήσεως, ἀξίας τῆς μεγαλειτέρας συμπαθείας. Εὐχόμεθα ἵνα ὁ γενναῖος οὗτος λαὸς, ὅστις δὲν ἔπαυσε νὰ ἐλπίζῃ κατὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνας ὑπὸ τὴν τουρκικὴν δυναστείαν, μὴ ἀναζητήσῃ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐμπνεύσεις αἱ ὁποῖαι ἤθελον νοθεύσει τὴν πρωτοτυπίαν του. Ὅφείλει νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος προεκάλεσεν εὐτυχεῖς ἐμπνεύσεις εἰς τοὺς ἀρχαίους καλλιτέχναις.

Ἡ ἱστορία, ἡ προσωπογραφία, ἡ ρωπογραφία, τὸ τοπεῖον, εἰκονίζονται ἀπὸ τὴν νέαν ἑλληνικὴν ζωγραφικὴν. Εἶνε ὀλίγοι οἱ θαλασσογράφοι. Ὁ κ. Βολωνάκης ἐζωγράφησε μίαν ὥραιαν «Ναυμαχίαν τῆς Σαλαμίνας». Οἱ στόλοι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Περσῶν εὐρίσκονται εἰς σύγκρουσιν. Βλέπομεν πανταχοῦ ἀνωμαλίαν καὶ σύγχυσιν. Συντρίμματα ναυαγίων καλύπτουν τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης. Ὁ καλλιτέχνης δίδει τὴν αἴσθησιν ἀρχαίας ναυμαχίας. Ἀναφέρομεν ἐπίσης τοῦ ἰδίου τὴν «Ναυμαχίαν τῆς Λίσσης».

Εἰς τὸν κ. Λύτραν ἀνήκει ἡ «Ἀρπαγὴ νεάνιδος ὑπὸ πειρατῶν» καὶ «ὁ Κανάρης πυρπολὸν τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα». Ἡ Ἀλταμούρα κατέλιπε θαλασσογραφίας, τῶν ὁποίων ἡ κυριώτερα εἶνε ἡ ναυμαχία τοῦ ναύαρχου Μιαούλη ἐναντίον δύο ὀθωμανικῶν φρεγατῶν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Πατρῶν. Ὁ Πανταζῆς, τοπειογράφος, ἐζωγράφιζε τὴν θάλασσαν ἐπιτυχῶς.

Ὅμοιως οἱ ζωγράφοι Ὀδυσσεὺς Φωκάς, Ἀγγελος Γιαλλινᾶς, Β. Χατζῆς καὶ Γ. Χατζόπουλος.»

Σ Ε Σ Ε Ν Α

*Χιονίζει ἔξω . . . Τὶ καλὰ !
Ἐλα κορτὰ νὰ σὲ ζεστάρω
Ἐχω στὰ στήθη μου φωτιά
Ποῦ δὲν θὰ σβῆσῃ κι' ἂν πεθάρω !*

*Φτάνουν ἡ φλόγες τῆς ψηλά . . .
Φτάνουν ἡ σπιθες τῆς στ' ἀστέρια !
Ἐλα νὰ ροιώσουνε φωτιά
Τὰ παγωμένα σου τὰ χέρια !*

*Αἰ! . . . τὶ ζητῶ! . . . Ἐχω φωτιά
Τὴν πλάση ὅλη νὰ θερμάρη !
Μὰ . . . τὴ σκληρὴ σου τὴν καρδιά
Δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ ζεστάρη !*

ΜΑΡΙΚΑ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ